

Programma Leiden Kennisstad

Samenwerkingsovereenkomst 2017-2021

Programma Leiden Kennisstad

Samenwerkingsovereenkomst 2017-2021

“Education is the most powerful weapon which you can use to change the world.”

- Nelson Mandela - advocaat, activist, president van Zuid Afrika, Nobelprijswinnaar en ere doctor Universiteit Leiden

Inleiding

Deze overeenkomst tussen de gemeente Leiden en de kennispartners Universiteit Leiden, Leids Universitair Medisch Centrum en Hogeschool Leiden vormt de basis onder de versterking van de onderlinge samenwerking.

Leiden is de stad van ontdekkingen. De toekomst van de universiteitsstad gesitueerd in het hart van Holland, krijgt vorm op basis van de pijlers Internationale Kennis en Historische Cultuur. De kennisinstellingen, de innovatieve bedrijven, de stad en de regio koesteren elkaar waarbij de inzet gericht is op de volle ontplooiing van alfa-, bèta-, gamma-onderzoek, onderwijs en mogelijke cross-overs, dwars door alle disciplines / niveaus.

Onze gemeenschappelijke ambitie is erop gericht samen op te trekken om de duurzame positie in de top van Europese kennisregio's te versterken. Dit is in het voordeel van zowel de kennisinstellingen, het bedrijfsleven, de stad, de regio en de inwoners. Want naast successen op economisch en technologisch gebied scoren kennissteden ook goed op maatschappelijk relevante gebieden als duurzaamheid, veiligheid, gezondheid en welzijn.

Samen verantwoordelijkheid nemen

De ontwikkeling van Leiden Kennisstad wordt sinds 2012 versterkt met een programmastructuur. De centrale doelstelling achter dit programma is dat kennisinstellingen optimaal kunnen floreren in Leiden, wat direct positieve effecten genereert voor de stad en haar inwoners. De verdere ontwikkeling tot kennisstad krijgt gestalte door dwarsverbanden te bevorderen tussen kennisinstellingen, studenten, bedrijven, de stad, de regio en haar inwoners. Hiermee beogen we onderwijs en onderzoek nog sterker te maken in onze kennisstad Leiden

Voor de nagestreefde intensivering besluiten de partners van deze samenwerkingsovereenkomst om deze te focussen op vier hoofdthema's. Deze zijn:

1. Campusontwikkeling

De samenwerking tussen kennisinstellingen, bedrijfsleven en de gemeente heeft de afgelopen decennia geleid tot een bundeling van krachten op het Bio Science Park. Naast de bedrijven en onderzoekinstellingen in de 'rode' bioscience en medicijnontwikkeling, zijn de bèta-campus van de Universiteit, de faculteit Sociale Wetenschappen en Hogeschool Leiden belangrijke hotspots binnen deze campus. Inmiddels vormen de banen hier bijna een derde van de werkgelegenheid in de stad.

Dit levert het bewijs van de kracht van campusontwikkeling. Door de partijen zowel fysiek als programmatisch bij elkaar te brengen, wordt de aantrekkingskracht op talent en bedrijvigheid vergroot. Huisvesting voor studenten en medewerkers is hierbij van belang en krijgt daarbij vorm binnen dit thema.

2. Versterken onderwijs en onderzoek

De voortrekkersrol van de Leidse kennisinstellingen op het gebied van onderwijs en onderzoek en het kunnen benutten van de cross-overs daartussen, bieden veel kansen. Aanwezige expertise en ervaring zal o.a. via de City Deal 'Kennis Maken' (Agenda Stad) geïmplementeerd kunnen worden in de regio maar ook daarbuiten. Daarbij wordt uitgegaan van een versterking over de volle breedte van het onderwijs (po, vo, mbo, hbo en wo).

3. Externe focus en internationalisering

Het speelveld van de kennisinstellingen verschuift meer en meer naar het wereldtoneel. Dit is overal in de stad te merken, het stedelijk leven krijgt een steeds internationaler karakter. Buitenlandse studenten en werknemers krijgen hier een warm welkom. Zij worden zodanig ontvangen dat ze de ambassadeurs worden van Leiden en haar instellingen in het buitenland. Dat uit zich in het bevorderen van kwantitatief en kwalitatief voldoende huisvesting voor buitenlandse studenten, medewerkers en gasten, maar ook bijvoorbeeld in voorzieningen zoals het (bestaande) Expat Centre Leiden en (door)ontwikkeling van congreslocaties. Door gezamenlijk op te trekken willen we op deze trend inspelen en tegelijkertijd ook een aantrekkelijker plaats worden voor Nederlandse studenten, werknemers en gasten. Dat betekent dat de 'branding' en positionering van stad en instellingen op zowel nationaal als internationaal niveau structureel en gericht dient te worden opgezet en uitgevoerd.

4. De stad als lab

Leiden Kennisstad dient zichtbaar en voelbaar te zijn in alle wijken van de stad en in alle delen van de Leidse regio. Met het intensiveren van de samenwerking wordt dan ook beoogd om door middel van projecten kennis van studenten, docenten en onderzoekers in te zetten voor stedelijke vraagstukken. Denk daarbij o.a. aan de zogenoemde 'community services'. De stad kan op haar beurt een relevante onderzoeksomgeving zijn voor kennisontwikkeling zoals bijvoorbeeld eHealth toepassingen. Bestaande samenwerkingsverbanden, met bijvoorbeeld de Haagse regio, verdienen daarbij zeker ook aandacht.

Dit vraagt om nauwe samenwerking met onderwijsinstellingen als ROC's, basisscholen en middelbare scholen en met bedrijven en maatschappelijke organisaties in sectoren als zorg en welzijn, veiligheid en duurzaamheid. Op die manier draagt de ambitie van een kennisstad direct bij aan de ontwikkeling van de stad en regio als geheel. Noemenswaard in dit verband zijn ook reeds bestaande initiatieven met een belangrijke kenniscomponent, zoals in Economie 071 en de Academische Werkplaatsen. Deze hebben hun eigen dynamiek en aansturing en zullen in deze overeenkomst niet apart als actiepoint benoemd worden. Daarnaast is bij het hoofdthema 'de stad als lab' sprake van een apart te duiden samenwerkingsbelang; namelijk de kennisuitwisseling, schaalbaarheid en het opdoen van inspiratie tussen kennissteden en kennisinstellingen onderling, zoals overeengekomen in de City Deal 'Kennis Maken' (2 februari 2017) binnen de Agenda Stad en de 'Urban Agenda' van de EU.

Werkwijze / organisatie:

Om de resultaten te behalen, wordt samengewerkt op een organisatorisch eenvoudige manier.

Een door de gemeente ter beschikking gestelde kwartiermaker zal voor november 2017 een concreet voorstel doen voor aanpak en werkwijze. Onderdeel hiervan is het mogelijk opzetten van een 'kennisfonds', waaruit benodigd (start-)budget voor extra stimulering en/of onderzoek gefinancierd kan worden voor projecten die bijdragen aan de gezamenlijke ambities. Of dit een gezamenlijk fonds zal zijn, of per partner geormeerde middelen / menskracht, wordt nog nader bepaald.

Overeenkomst

Partijen

- Het college van bestuur van de Universiteit Leiden, gevestigd te Leiden, hierna te noemen “de universiteit”, ten deze vertegenwoordigd door de heer Prof.mr. C.J.J.M. Stolker, voorzitter en rector magnificus
- De raad van bestuur van het LUMC, gevestigd te Leiden, hierna te noemen LUMC, ten deze vertegenwoordigd door Prof. Dr. W.J.M. Spaan, voorzitter
- Het college van bestuur van Hogeschool Leiden, hierna te noemen Hogeschool Leiden, ten deze vertegenwoordigd door S. van den Eijnden, voorzitter
- Het college van Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Leiden, gevestigd te Leiden, hierna te noemen “de gemeente”, ten deze vertegenwoordigd door P. Dirkse, wethouder Onderwijs, Sport en Duurzaamheid.

Nemen in aanmerking:

- Partijen zijn het erover eens dat intensivering van de samenwerking op essentiële, concrete onderwerpen meerwaarde creëert voor alle betrokken partijen en partners in de stad en regio;
- Partijen werken nauwer samen, omdat – in de nationale en internationale concurrentieslag om talent – een hechte alliantie tussen kennisinstellingen & stad/regio cruciaal is;
- De focus op ‘Leiden, Stad van Ontdekkingen’ – met de pijlers ‘Internationale Kennis’ en ‘Historische Cultuur’ – biedt meerwaarde voor de gehele stad en regio, zoals werkgelegenheid, gezondheid/ vitaliteit, onderwijs, cultuur en een kwalitatief groter aanbod van stedelijke voorzieningen;
- Partijen zijn gebaat bij een sterke sociale cohesie / inclusiviteit in de stad.

Komen overeen:

Om aan de top van de nationale en Europese top van de kennisregio's te blijven, wordt de huidige, hechte samenwerking gecontinueerd, met extra focus en inzet op:

- **Campusontwikkeling:** Het realiseren van nog aantrekkelijker campussen op het gebied van kennisontwikkeling, innovatiekracht, ontmoetingen en aantrekkingskracht op talent en bedrijvigheid en de daarbij behorende huisvesting voor studenten, medewerkers;
- **Versterken onderwijs en onderzoek:** De voortrekkersrol van de Leidse kennisinstellingen op het gebied van onderwijs en onderzoek en benutting van cross-overs daartussen, en deze ten volle te benutten;
- **Externe focus en internationalisering:** Buitenlandse studenten en werknemers krijgen hier een warm welkom. Specifiek gaat het hierbij om kwantitatief en kwalitatief voldoende huisvesting voor buitenlandse studenten, medewerkers en gasten, en voorzieningen zoals het (bestaande) Expat Centre Leiden. Daarnaast gaat het om de branding van stad en kennisinstellingen op internationaal niveau, waarvoor onder andere meertalige communicatie vanuit de lokale overheid een vereiste is;
- **De stad als lab:** Versterking van maatschappelijke inclusiviteit, door intensivering van de samenwerking en kennisdeling tussen en van kennisinstellingen met maatschappelijke organisaties (o.a. in wijken), instellingen, bedrijven, gemeente Leiden en mede-overheden, om zodoende (nog meer) bij te dragen aan de kwaliteit van leven voor alle inwoners in de stad en regio Leiden; ‘de stad als laboratorium en proeftuin voor onderzoek en onderwijs’.

Realisatie

- De werkwijze / organisatie: Er wordt samengewerkt op een organisatorisch eenvoudige manier. Een gezamenlijke stuurgroep wordt ondersteund door een door de gemeente aangestelde coördinator/projectsecretaris, die zorgdraagt voor de onderlinge samenhang en de communicatie daarover. Jaarlijks wordt een agenda vastgesteld waarin projecten met bijbehorende acties en afspraken over wie de trekker is en bemensing zijn opgenomen. Deze projecten voldoen aan de volgende criteria:
  - a. er is sprake van een belang van twee of meer van de deelnemende partijen;
  - b. één van de partners is bereid het initiatief te nemen en als trekker te fungeren;
  - c. er is sprake van toegevoegde waarde van samenwerking in Leiden Kennisstad;
  - d. het betreft nieuwe initiatieven (onderscheidend, innovatief);
  - e. het moet bij de start duidelijk zijn hoe een initiatief, bij gebleken succes, geborgd wordt;
  - f. per project maken de betrokken partners afspraken over bemensing/capaciteit en financiering.
- Elke projecttrekker kan in overleg met de stuurgroep besluiten dat andere dan bovengenoemde partijen toetreden tot projecten als projectpartner;
- De stuurgroep komt gemiddeld twee keer per jaar bijeen voor de vaststelling van de jaaragenda en een tussentijdse evaluatie van activiteiten;
- De door de stuurgroep aan te wijzen ambtelijk coördinator/ secretaris is verantwoordelijk voor de onderlinge coördinatie en communicatie inzake de uitvoering van de samenwerkingsovereenkomst;
- De eerste jaaragenda 2017-2018 is als bijlage bij deze samenwerkingsovereenkomst gevoegd.

Duur

- Deze samenwerkingsovereenkomst treedt in werking met ingang van de datum van ondertekening en wordt aangegaan voor de duur van vijf jaar, met de mogelijkheid tot verlenging met telkens vijf jaar;
- Wijzigingen in de samenwerkingsovereenkomst kunnen door partijen op elk moment wederzijds worden ingediend;
- Na instemming door alle partijen wordt de wijziging schriftelijk vastgelegd en in deze overeenkomst verwerkt;
- Deze wordt gepubliceerd op de website van programma Leiden Kennisstad.

Aldus overeengekomen te Leiden op 7 juli 2017

Universiteit Leiden

Leids Universitair Medisch Centrum

Prof.mr. C.J.J.M. Stolker

Prof. Dr. W.J.M. Spaan

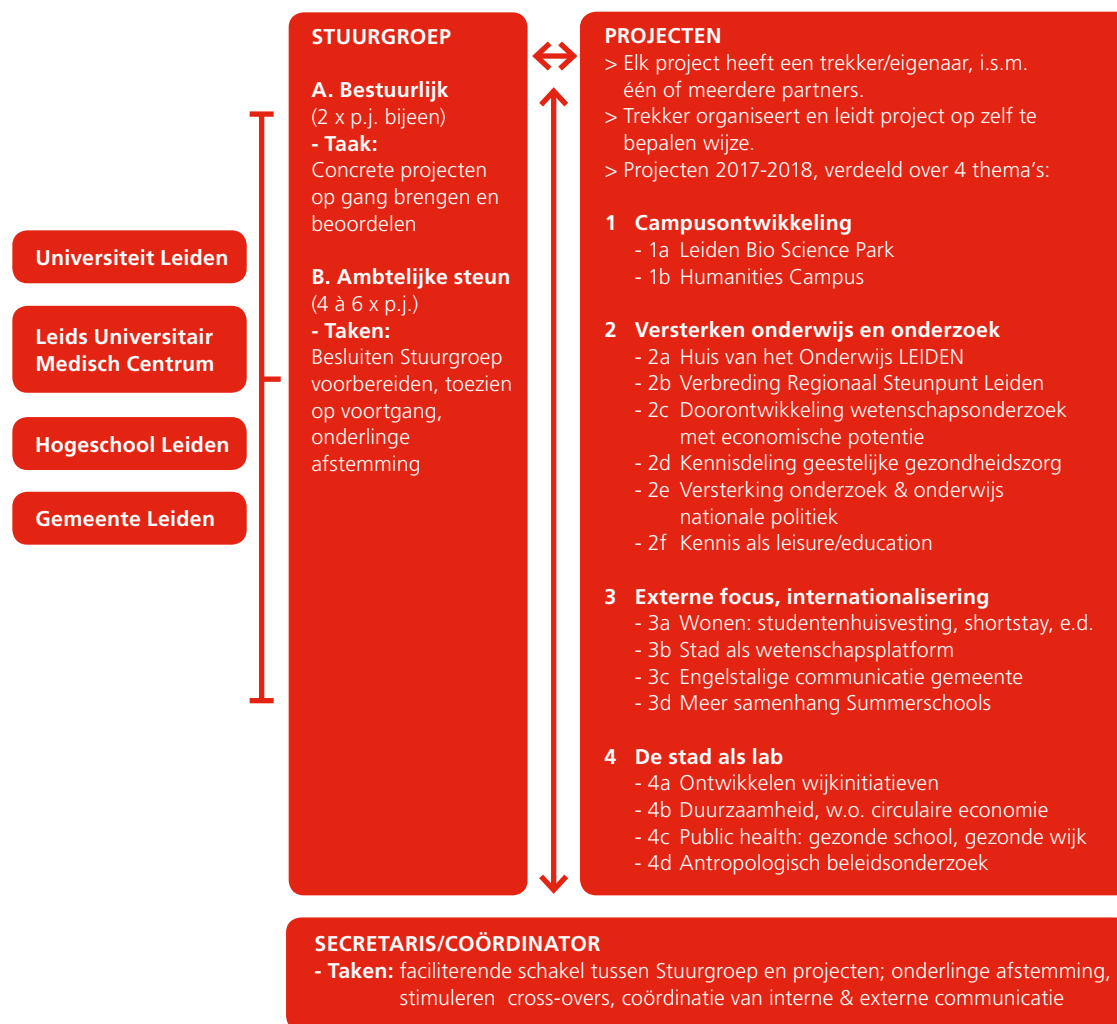
Hogeschool Leiden

Gemeente Leiden

S. van den Eijnden

P. Dirkse

Organisatie + projecten Kennisstad 2017-2021

Bijlage 1, behorend bij de Samenwerkingsovereenkomst 2017-2021

Universiteit Leiden, Leids Universitair Medisch Centrum, Hogeschool Leiden en gemeente Leiden voor intensivering van samenhangende acties in het kader van Programma Kennisstad

Agenda 2017-2018*

1. Campusontwikkeling

Hierbij gaat het om de fysieke kennisinfrastructuur en –programming. Kwalitatieve aandachtspunten hierbij zijn:

- Zichtbaarheid: Hoe toont Leiden nóg beter haar positie en ambities als Kennisstad aan de buitenzijde van gebouwen en in de openbare ruimte?
- Bereikbaarheid van/binnen campusgebieden – ‘the last mile’ na parkeren/openbaar vervoer.
- Verbinding tussen de historische binnenstad en het Leiden Bio Science Park.
- Eduroam uitrollen op Leiden Bio Science Park en in de stad.
- Gebruik van monumenten als het Pesthuis, het voormalige Museum van Natuurlijke Historie (Raamsteeg) en Kasteel Endegeest. Deze zijn of komen (mogelijk) te koop. In hoeverre kunnen deze gezichtsbepalende gebouwen een rol spelen in de verder campusontwikkeling van ‘Leiden Kennisstad’?
- Aantrekkingskracht: Programming van voorzieningen en activiteiten op de campussen, die het ondernemend en creatieve vermogen en werkklimaat versterken (vb. voorziening als Yes!Delft).

Onderdelen:

1a. Leiden Bio Science Park:

Doel: Het Leiden Bio Science Park verder uitbouwen als Europese topcampus. Op basis van het vastgestelde Masterplan van dit park (voorloper van de bestemmingsplannen) komen tot bestemmings-, investerings- en uitvoeringsplannen. Hiertoe de reeds opgestarte regionale investeringsstrategie (EPZ/MRDH) benutten zoals beschreven in “Unlocking the full potential of the Health & Life sciences! Leiden Bio Science Park”.

Status: te intensiveren project

Trekker: gemeente Leiden in nauwe samenwerking met de partners Universiteit, LUMC en Hogeschool Leiden.

Overige (beoogd) partners: Ondernemersvereniging LBSP, provincie Zuid-Holland, MRDH/EPZ, HUBspot.

Acties:

- Intensiveren bestaande aanpak o.a. door nieuwe samenwerking met de provincie Zuid-Holland in het traject “Vliegwielen Europa”.
- Strategische verkenning en uitwerking van het perspectief op de toekomst van het LBSP. Waar zijn de concurrerende parken mee bezig en wat zijn de ontwikkelingen in de health en life science industrie? Dit als startpunt voor het werken aan een breed gedragen strategie.
- Realisatie nieuwbouw uitbreiding Hogeschool Leiden, inclusief noodzakelijke, tijdelijke voorzieningen.
- Uitwerken van plannen voor een plek waar de ontmoeting tussen bestaande en nieuwe bedrijven en hun klanten, leveranciers en financiers wordt gefaciliteerd.

* Betreft kalenderjaren

- De basis leggen voor een relevant en toegankelijke programma voor het ontwikkelen van het ondernemerschap in het Life Science & Health-sector. Dit in nauwe samenwerking met o.m. LBSP, HUBspot en andere (regionale) partners (à la Yes!Delft).
- Gemeente zal onderzoek doen naar het instellen van een systeem voor 'deelfietsen' (mede ten behoeve van de last-mile).
- Gemeente stelt voor het geheel voor 2018 extra middelen en personeel beschikbaar om het als trekker voor het bovenstaande mede vorm te kunnen geven.
- Unlocking museum Naturalis en museum Boerhaave.

1b. Humanities Campus:

Doel: De Humanities Campus ontwikkelen als 'de hub' voor de Geesteswetenschappen in Europa. Opstellen en vaststellen stedenbouwkundig plan t.b.v. vernieuwing / uitbreiding van de Faculteit Geesteswetenschappen van de Universiteit Leiden;

Status: bestaand, in uitvoering.

Trekker: gemeente Leiden in nauwe samenwerking met Universiteit Leiden

Overige (beoogd) partners: woningbouwcorporatie De Sleutels

Actie: continueren gemaakte afspraken. Gemeente en Universiteit maken een voorstel voor de financiering van de plankosten

2. Versterken onderwijs en onderzoek Samenwerking WO-HBO-MBO-VO-PO

Doel: De nationale voortrekkersrol van de Leidse kennisinstellingen (Universiteit/ICLON en Hogeschool) op het gebied van opleiding, bij- en nascholing van docenten verder uitbouwen in onderlinge samenhang en afstemming. Aanwezig expertise optimaal benutten en uitdragen binnen de stad en regio en nationaal via de City Deal 'Kennis Maken'. In de cross-overs tussen onderwijs en onderzoek de maatschappelijke en economische valorisatie faciliteren en beter zichtbaar maken.

Onderdelen:

2a. 'Huis van het Onderwijs LEIDEN' (werktitel)

Doel: Het 'Huis van het onderwijs Leiden' is gericht op:

- Verbinden van de onderwijssectoren (PO-VO/MBO-HO) en tussen verschillende kernactiviteiten, zoals onderwijs geven, leraren opleiden, innoveren, leidinggeven;
- Ruimte bieden voor (onderwijs-)ondernemerschap, onderwijsinitiatieven van bijvoorbeeld groepen leraren, wetenschappers en studenten en stageplaatsen;
- Uitwerking van een verzamelplaats van start-ups, een 'seats-to-meet'-locatie, waar professionals werken en kennisdelen met elkaar en een academische werkplaats waar onderzoekers en praktijkprofessionals samenwerken aan vragen uit de praktijk, resulterend in praktijk-getoetste methodieken.

Status: nieuw

Trekker: Hogeschool Leiden/faculteit Educatie

Overige (beoogd) partners: ICLON, ROC's, LiS, Technolab

Actie: opstellen plan van aanpak en nader verkennen van samenhang en mogelijke verbinding met het regionaal steunpunt Leiden en andere onderwijs initiatieven van de universiteit.

2b. Verbreding Regionaal Steunpunt Leiden

Doel: Het realiseren van een verdergaande docentprofessionalisering in zowel de alfa, bèta en gamma schoolvakken door een hechte samenwerking tussen instelling voor HO en VO in de regio. Door het verbreden van de focus van het Regionaal Steunpunt Leiden (= bèta), en daarmee het alfa en gamma onderwijs actueler, inspirerender en contextgericht maken.

Status: bestaand regionaal steunpunt verbreden.

Trekker: Universiteit Leiden (ICLON)

Overige (beoogd) partners: Hogeschool Leiden (faculteit Educatie), Da Vinci College Kagerstraat, samen met partners in bestaande regionaal steunpunt (Bèta steunpunt ZH, faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen, Hogeschool Leiden (cluster Techniek), bedrijfsleven, gemeente Leiden en 51 VO scholen), en te verbreden met o.a. alfa-gamma faculteiten in universiteit.

Actie: start pilot in vervolg op een innovatieaanvraag bij de gemeente, en nadere verkenning van verbinding met het 'Huis van het Onderwijs'

2c. Doorontwikkeling wetenschapsonderzoek met economische potentie (regeneratieve geneeskunde, personalised medicines en farma)

Doel: (inter-)nationale branding (regeneratieve geneeskunde, farmacie)

Status: bestaand, in uitvoering

Trekker: LUMC

Overige (beoogd) partners: Universiteit Leiden, LBSP, provincie Zuid-Holland, EPZ

Actie: plan van aanpak opstellen verdere ontwikkeling wetenschapsonderzoek. LUMC maakt voorstel.

2d. Kennisdeling geestelijke gezondheidszorg

Doel: Kennisdeling t.b.v. gemeentelijk beleid op het gebied van de (G)GZ

Status: nieuw project

Trekker: Faculteit Sociale Wetenschappen/LUBEC

Overige (beoogd) partners: gemeente, zorginstellingen, LUMC

Actie: Het Leids Expertise- en Behandelcentrum (LUBEC), in 2017 geopend, heeft een brugfunctie tussen academische kennisontwikkeling en behandeling in de geestelijke gezondheidszorg (GZ). Gelet op de groeiende verantwoordelijkheden voor gemeenten op het gebied van (G)GZ, is de kennis van LUBEC maatschappelijk zeer relevant. LUBEC wil graag als kennispartner fungeren bij de ontwikkeling van gemeentelijk (G)GZ-beleid. Hierbij heeft LUBEC specifieke expertise op het gebied van jeugd & gedrag en preventieve jeugdzorg. Ook onderwijskundige expertise kan worden ingezet. De toepassing van deze kennis past ook bij samenwerking op vlak van Public Health (project 4c).

2e. Versterking onderzoek & onderwijs nationale politiek in Leiden

Doel: Positie bestendigen en versterken van Leiden en de Universiteit Leiden als locatie voor onderzoek en onderwijs naar nationale politiek

Status: Nieuw project

Trekker: Faculteit Sociale Wetenschappen/Politieke Wetenschap

Overige (beoogd) partners: Faculteit der Rechtsgeleerdheid en Faculteit der Geesteswetenschappen

Actie: Politicologen van FSW hebben van oudsher veel kennis op het terrein van de Nederlandse politiek. De Universiteit Leiden heeft o.a. het Parlementair Documentatie Centrum in huis. Ook wordt op dit terrein onderwijs gegeven. Leiden kan dit kennisdomein verder versterken in samenwerking tussen de faculteiten Sociale Wetenschappen, Geesteswetenschappen en Rechtsgeleerdheid. Daarin kan de stad als aanjager dienen. De aanwezige kennis kan, in samenwerking met de stad, ook meer publiek bekendgemaakt worden. Hierbij kan gedacht worden aan publiekssymposia, wetenschappelijke fora en publicaties.

2f. Kennis als leisure en education

Doel: Integratie, inburgering, (wereld-) burgerschap. De wereld wordt steeds kleiner, een "global village", en tegelijk wordt hij te groot voor velen. Harder nodig dan ooit: elkaars talen spreken en begrijpen De faculteit Geesteswetenschappen, onze musea (incl. bibliotheken; erfgoedcollecties), behoren tot de wereldtop en willen dat ook uitdragen.

Bevordering onderwijslijn en samenwerking scholen in de regio (profielwerkstukken, health etc.)

Daarbij het aanbod meenemen zoals Studium Generale, HOVO, BplusC, Leiden Global, Africa Study Center, etc. Zie ook het Taalmuseum en de samenwerking tussen 'letterenfaculteit' en BplusC, Leiden Global en de groeimogelijkheden richting scholen, cursussen, Summerschools e.d. Als voorbeelden kunnen genoemd worden de Nacht van Kunst en Kennis, Lakenhalactiviteiten in de openbare ruimte, bijdragen docenten en hoogleraren aan Weekendklassen en Sciencecafés etc.

Status: nieuw

Trekker: gemeente Leiden

Actie: gemeente Leiden stelt in samenspraak met partijen een plan van aanpak op en legt dat in het najaar van 2017 voor aan de stuurgroep.

3. Externe focus en internationalisering

Doel: Hoe kunnen we de kansen en mogelijkheden voor (inter)nationale branding en promotie van 'Leiden Kennisstad' beter benutten, zodat we de strijd om talent kunnen blijven voeren?

Onderdelen:

3a. Wonen: studentenhuisvesting, shortstay, e.d.

Doel: Het creëren van een (inter)nationaal aantrekkelijk vestigingsmilieu door:

- De ambitie uit te spreken zo'n 2.700 extra eenheden voor de huisvesting van Bachelor en Master studenten van Universiteit Leiden en Hogeschool Leiden te realiseren, die kwalitatief goed en betaalbaar zijn;
- De Bachelor en Master opleidingen in Leiden trekken steeds meer internationale studenten. Voor deze groep is het zaak om bij aankomst in Leiden over huisvesting te beschikken. Studenten die zich aanmelden voor bacheloropleidingen en voor een langer traject in de masterfase moeten de mogelijkheden krijgen om gebruik te maken van het aanbod aan reguliere studentenhuisvesting;
- Realisatie van 150 extra betaalbare eenheden shortstay huisvesting (gemeubileerde huisvesting) in 2020 voor internationale master studenten die hier een jaar verblijven en voor studentmobiele studenten (uitwisselingsstudenten) die voor een buitenlandverblijf een of twee semesters naar Leiden toekomen;
- In het eerste kwartaal 2018 wordt een onderzoek opgeleverd waarmee in kaart wordt gebracht wat de vraag is van, en het aanbod voor, de doelgroep niet-studenten (medewerkers, promovendi, postdocs, gastmedewerkers) van Universiteit, LUMC en Hogeschool Leiden. Op basis van dit onderzoek afspraken maken over de te realiseren eenheden (hoeveelheid, type, prijs) voor deze doelgroepen in 2020.

Status: Herijken / intensivering van de bestaande afspraken.

Trekker: gemeente Leiden (wethouder Wonen)

Betrokken partners: Hogeschool Leiden, LUMC en Universiteit Leiden

Overige partners: DUWO, BRES, PkvV

Actie: De Taskforce Studentenhuysvesting heeft de opdracht om voorstellen te ontwikkelen teneinde voldoende (studenten)huysvesting te realiseren. Deze studentenhuysvesting moet aansluiten bij de wensen en de financiële mogelijkheden van de doelgroepen. Jaarlijks

wordt gebruik gemaakt van de resultaten van het Woonwensenonderzoek van KENCES/ ABF om deze ontwikkelingen en ambities te herijken. Stuurgroep geeft op basis van de overeenkomst opdracht aan de Taskforce om de doelen te realiseren. Periodiek worden de resultaten gemonitord in de Bestuurlijke overleggen tussen B&W Leiden en de CvB's van Universiteit Leiden en Hogeschool Leiden en de RvB van het LUMC.

3b. Stad als wetenschapsplatform

Leiden, in samenwerking met Den Haag, zet zich in voor het binnenhalen van grote, toonaangevende evenementen voor uitwisseling van kennis en het debat inzake belangrijke vraagstukken in de wetenschap, technologie, maatschappij en politiek, zoals het EuroScience Open Forum (ESOF). Dit met oog op een scherp profiel op het (Europese) wetenschapsplatform, economische spin-off, in aansluiting bij de ambities van Leiden Internationale Kennisstad.

Status: Recent gestart

Trekker: Gemeente samen met Universiteit

Overige (beoogd) partners: Leiden Marketing, LUMC, Hogeschool Leiden, gemeente Den Haag, Haags Congresbureau.

Actie: Zorgdragen voor gezamenlijke financiering / sponsoring en programma's die in en met de stad worden vormgegeven.

3c. Engelstalige communicatie gemeente

Status: nog te effectueren, opdracht Engelstalige website is gegeven

Trekker: gemeente Leiden

Overige (beoogd) partners/belanghebbende: Leiden Marketing...

Actie: zorgdragen voor snelle uitvoering.

3d. Meer samenhang in Summerschools in Leiden

Doel: Summerschools kunnen een belangrijk middel zijn in de internationale profilering en positionering van een kennisinstelling, en als kennismaking voor potentiële toekomstige internationale (master) studenten van de universiteit. Dit kan gecombineerd worden met acties waarbij deelnemers de stad en regio beter leren kennen.

Status: nieuw

Trekker: Universiteit Leiden i.s.m. Leiden Global (inhoudelijk); gemeente voor de randprogrammering.

Overige partners: Leiden Marketing, musea, ELO.

Actie: uitwerken voorstel voor aanpak en benodigde capaciteit/middelen om meer samenhang / bekendheid in Summerschools te bereiken. Opstellen randprogrammering en randvoorwaarden huisvesting. Gemeente zal een kick-off bijeenkomst hiertoe organiseren in het najaar van 2017.

4. 'De stad als lab' / inclusiviteit

Doel: De ontwikkeling van Leiden Kennisstad dient zichtbaar en voelbaar te zijn in alle wijken van de stad en in alle delen van de Leidse regio. Studenten worden ingezet bij de oplossing van stedelijke vraagstukken (community services). Opleidingen onderzoeken de mogelijkheden om dit in de curricula terug te laten komen. Resultaten inbrengen in het Netwerk Kennissteden Nederland / Agenda Stad, City Deal "Kennis Maken"

Onderdelen:

4a. Ontwikkelen wijkinitiatieven:

Doel: activiteiten in de wijken vanuit de kennisinstellingen: het ontwikkelen van talenten van studenten door een bijdrage aan de wijk te leveren.

Status: nieuw

Trekker: Gemeente Leiden

Overige (beoogd) partners: Hogeschool Leiden, Universiteit Leiden, Libertas, wijkteams.

Actie: Vooraf bestaande wijkprojecten in kaart brengen om aansluiting mogelijk te maken en duplicatie te voorkomen. Nieuwe projecten vanuit de instellingen faciliteren.

4b. Duurzaamheid / circulaire economie

Doel: Vanuit het gemeentelijke programma Duurzaamheid wordt reeds samengewerkt met het Centrum voor Milieuwetenschappen (CML) van de Universiteit Leiden. Met name rond de minor Sustainability waarbij er door gemeentebambtenaren colleges gegeven worden en waarbij studenten duurzaamheidsonderzoeken doen in de stad. Omdat de gemeente nog voor grote opgaven staat op het gebied van energie-/warmtetransitie de samenwerking verder uitwerken. Mogelijkheden voor stageplaatsen.

Status: verder uit te bouwen van de eerste, reeds gerealiseerde samenwerking

Trekker: gemeente dient in dit stadium de vraag verder te articuleren

Overige (beoogd) partners: LDE Center for Sustainability, CML/Universiteit Leiden, Hogeschool Leiden/Haagse Hogeschool

Actie: Als eerste een goede vraagarticulatie door de gemeente. Vervolgens formuleren van pilots op het gebied energie/warmte, klimaatadaptatie i.r.t. de omgevingsvisie e.d.

4c. Public Health: gezonde school, gezonde wijk

Doel: Activiteiten ontwikkelen rondom eHealth toepassingen om gezonde scholen en wijken te promoten.

Status: Nieuw

Trekker: LUMC

Overige (beoogd) partners: nog nader te bepalen

Actie: opstellen plan van aanpak.

4d. Antropologisch beleidsonderzoek

Doel: Stimuleren (gemeentelijk) beleidsonderzoek door antropologen

Status: Recent gestart

Trekker: Faculteit Sociale Wetenschappen/Culturele Antropologie

Overige (beoogd) partners: Gemeente en aan gemeente gelieerde instellingen

Actie: Vanuit het instituut Culturele Antropologie bestaat al een samenwerking met de gemeente: studenten die hun bachelorscriptie schrijven. Zij doen onderzoek in de stad naar zaken als wijkinitiatieven, wat voor de gemeente relevant is bij beleidsuitvoering en/of -evaluatie. Deze samenwerking kan worden uitgebouwd, waarbij de wederzijdse behoefte aan onderzoek en kennis centraal staat.

5. Uitwerken en vastleggen werkwijze / organisatie

Doel: Zorgdragen voor een efficiënte werkwijze / organisatie

Status: bestaand

Trekker: gemeente Leiden (kwartiermaker)

Overige (beoogd) partners/belanghebbenden: Universiteit Leiden, LUMC en Hogeschool Leiden

Actie: Voor 1 november 2017 zal de door de gemeente beschikbaar gestelde kwartiermaker een voorstel aan de stuurgroep voorleggen ter definitieve vaststelling, inhoudende:

- een organisatie- en financieringsmodel, inclusief de nadere uitwerking van projectfinanciering / 'kennisfonds'.
- een agenda voor marketing en 'public affairs' voor gezamenlijke branding, acquisitie en communicatie van en over 'Leiden Internationale Kennisstad'
- een herkenbare website (apart of onderdeel van een bestaande website) voor programma Kennisstad.

